

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н АСЕН ВАСИЛЕВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-
ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ЕВРОФОНДОВЕТЕ И
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ДО
Г-Н ГЕОРГИ ГЪОКОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ДО
Г-Н ИСКРЕН АРАБАДЖИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

Относно: Жалби до омбудсмана на Република България във връзка със затруднения във функционирането на социалните услуги от 01.01.2022 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВАСИЛЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЪОКОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АРАБАДЖИЕВ,**

От институцията на омбудсмана на Република България потърсиха съдействие над 24 неправителствени организации, доставчици на социални услуги на хора в уязвимо положение.

В писмото се отбелязва, че след драстичното увеличение на цените на електроенергията и природния газ, доставчиците на услугите срещат сериозни затруднения да покриват възникващите разходи. Посочва се, че в утвърдените Стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2021 г., както и по реализираните проекти по Оперативните програми, не е предвидено подобно значително увеличение на цените и заложените средства се оказват недостатъчни, за да е възможно нормалното функциониране на социалните услуги. Компенсации от 110 лв. за мегаватчас са получени единствено за месеците октомври и ноември 2021 г., но не и за следващите месеци.

От организациите подчертават, че допълнителен проблем с финансирането на дейностите се явява и липсата на заложените средства за покриване на разходите за увеличение на заплатите на работещите в социалната сфера след влизането в сила на Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, от 1 януари 2022 г. В действащите стандарти необходимите средства не са предвидени, а високите цени на електроенергията и природния газ не позволяват да се преразпределят средства по други направления, в т.ч. за актуализиране на заплатите.

В писмата се изразява безпокойство, че към момента съществува реален риск значителен брой служители да напуснат системата или да заведат искове срещу доставчиците на услугите за неизпълнение на задълженията им по нормативен акт.

Обръща се внимание, че в ситуацията сериозно засегнати ще се окажат и потребителите на социалните услуги над 18 години, на които таксите за януари 2022 г. вече ще бъдат изчислени въз основа на новите цени на електроенергията и природния газ. Това означава, че ще има увеличение на таксите с между 30 % и 40 %, което за хора в уязвимо положение, каквито са хора с увреждания и възрастни хора, с ниски доходи, ще се окаже непосилна тежест.

Настоява се за предприемане на спешни действия за обезпечаване нормалното функциониране на социалните услуги и гарантиране на правата както на потребителите, така и на работещите в системата.

В качеството си на обществен защитник бих искала да подчертая, че социалните услуги имат определящо значение за упражняване на правата от хората, намиращи се в кризисна ситуация, и за воденето от тях на достоен, активен и независим живот. Достъпът на нуждаещите се от подкрепа до социални услуги позволява на тези хора да поемат контрол върху собствения си живот, като част от общество, което е приобщаващо, солидарно и подкрепя правото на личен избор и свобода.

В описаната тежка ситуация, смятам, че е недопустимо част от най-уязвимите граждани в нашето общество и работещите в системата, която е създадена да осигурява на тези хора необходимата подкрепа, да бъдат оставени без адекватна помощ от държавата.

Следва да отбележа, че непредприемането на подходящи действия ще бъде в нарушение както на Конституцията на Република България, в която е изрично установено, че хората в най-рисковите групи се намират под особена закрила на държавата и обществото, така и на редица международни актове, които държавата ни е ратифицирала и е задължена да изпълнява.

Във връзка с изложеното и със загриженост за правата на засегнатите граждани, на основание чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за омбудсмана, препоръчвам да бъдат потърсени и използвани всички допустими възможности за разрешаване на въпроса, като бъде осигурено необходимото финансиране за покриване на допълнителните разходи във връзка с увеличението на цените на електроенергията и природния газ, както и за осъществяване на предвиденото актуализиране на възнагражденията на работещите в системата от 1 януари 2022 г.

Изразявам увереност, че всички мерки ще бъдат в интерес на потребителите и на работещите в социалните услуги, както и че ще бъдат подкрепени усилията на доставчиците за подобряване на качеството на този вид подкрепа.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**